

Poznań, dnia 19.12.2022r

prof. AWF dr hab. Jan M. Konarski
Akademia Wychowania Fizycznego
im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu

**Recenzja rozprawy doktorskiej
Pani mgr Agnieszki Gamskiej,
pt.: "Werbalne środki oddziaływania trenera na zawodników
w kierowaniu procesem treningowym w piłce siatkowej"**

Wprowadzenie

Kierowanie procesem treningowym nie sprowadza się wyłącznie do kształtowania poziomu motorycznego zawodnika, ale równorzędnie do holistycznej pracy w aspekcie psychicznym, fizycznym, społecznym, środowiskowym, itp. Jest to związane ze swoistą filozofią wypracowaną w oparciu o wieloletnie doświadczenia wynikające z uczestnictwa w sporcie zarówno od strony zawodnika – praktyka, jak i nauczyciela – trenera – praktyka + teoretyka (m.in. Naglak 1994; Martens 2004; Dorfman 2005). Im bardziej wnikliwie trener pozna swój „warsztat” wyposażając go w obiektywne narzędzia kontroli i oceny, a przede wszystkim spoglądać będzie na swojego podopiecznego jako na Podmiot działania w drodze do wspólnego celu, tym dokładniej będzie mógł dostosować program szkolenia do aktualnych możliwości i potrzeb uczestnika zajęć, odnosząc je do celów etapowych i długoterminowych. Definiuje to na przykład pojęcie treningu sportowego wskazujące m.in. na „optymalizację funkcji ustroju i rozwinięcie specyficznej adaptacji wysiłkowej” (Sozański 1999), a istotę jego skuteczności upatruje się w respektowaniu zasad i metod odnoszących się do poszczególnych elementów struktury treningu (Sozański i wsp. 2015). Elementy te właściwie połączone stanowią synergię współdziałania i do tego należy zmierzać. Ponadto, coraz częściej we współczesnych badaniach wskazuje się na rolę jaką odgrywa wykorzystanie obszaru psychicznego zawodnika i trenera we właściwym kierowaniu oraz realizacji przyjętych do realizacji zamierzeń. Nawiązuje to do szeroko pojętej prakseologii. (m.in. Kotarbiński 1982; Łasiński 1988, 2001; Panfil 2006) Innym zagadnieniem poruszonym coraz szerzej jest konieczność uwzględniania dymorfizmu płciowego oraz odmiennego podejście do rozwiązań treningowych dla kobiet i mężczyzn. Uwzględnienie specyficznych różnic międzypłciowych jest podstawą uzyskiwania dobrych wyników w sporcie, optymalizacji procesu treningowego, poprawnej komunikacji oraz minimalizacji występowania ryzyka kontuzji i urazów sportowych. Powyższe elementy stanowią niejako wprowadzenie do zagadnienia sprzężenia zwrotnego w układzie Trener - Zawodnik oraz odnoszącym się do tego zagadnienia systemu kontroli i oceny (Sozański 1999) oraz istoty komunikacji pomiędzy nimi. I właśnie głównie ten obszar wskazała Doktorantka jako niezbędny do poddania obserwacji badawczej, którą przeprowadziła a wyniki opisała w swojej dysertacji.

Ocena formalna rozprawy

Praca liczy 130 stron maszynopisu, w tym 13 tabel, 53 ryciny oraz spis piśmiennictwa liczący 175 pozycji (w tym 97 - polskie; 77 - anglojęzyczne; 2 - inne) oraz spis źródeł internetowych zawierający 8 wskazań. Na końcu pracy zamieszczono Aneks zawierający ankietę dla zawodników oraz streszczenie w języku polskim. Układ pracy jest typowy dla tego typu prac badawczych.

We wstępie, podzielonym na dwie części, Doktorantka dokonała charakterystyki piłki siatkowej jako przedmiotu obserwacji badawczej, a następnie przeglądu bogatego piśmiennictwa

obejmującego zagadnienia kierowania procesem treningowym oraz komunikacji werbalnej, stanowiące podstawę przygotowanej pracy i mogące stanowić dobre podłoże do dyskusji.

W kolejnym rozdziale (trzecim) związanym z metodologicznymi obszarami podjętych badań, Autorka sformułowała cel pracy, który wynika ze wstępu oraz opisu problemu badawczego. Na tej bazie oraz w oparciu o charakterystykę przedmiotów obserwacji i w odniesieniu do podmiotu jakim byli zawodnicy obojga płci, uprawiający piłkę siatkową, ustalono cel główny składający się z 2 części, jeden cel dodatkowy, w uzupełnieniu postawiono 4 pytania badawcze. W związku z przyjętym modelem badania typu eksploracyjnego zrezygnowano z postawienia hipotez, co jest w pełni uzasadnione i poprawne metodologicznie. W dalszej części opisano metody badawcze. Część ta jest przepełniona uzasadnieniami wynikającymi z piśmiennictwa metodologicznego, co nie zawsze ułatwia zapoznawanie się z przedstawioną treścią dotyczącą bezpośrednio ocenianej pracy.

Czwarty rozdział to charakterystyka wyników badań odnoszących się do opinii trenerów a następnie zawodników. Na zakończenie Autorka przedstawia szerokie podsumowania.

W rozdziale piątym podjęto dyskusję nad uzyskanymi wynikami w świetle piśmiennictwa oraz w relacji do wyników badań własnych.

Rozdział 6 zawiera podsumowanie i wnioski, które wskazują na najważniejsze odkrycia wynikające z przeprowadzonych analiz, nawiązują do przyjętego celu oraz pytań badawczych. Tą część kończą wskazania aplikacyjne dla trenerów.

Pracę kończy spis piśmiennictwa oraz spisy rycin i tabel oraz załącznik (Ankieta dla zawodników). Streszczenie w języku polskim zamieszczono na końcu pracy.

Dokonując oceny pracy pod względem formalnym, stwierdzam, że pomimo drobnych błędów i niedociągnięć, dysertację oceniam pozytywnie. Szczegółowe uwagi krytyczne do poszczególnych części dysertacji, z racji obowiązku recenzenta, będą przedstawione w części oceny merytorycznej.

Ocena merytoryczna

Przechodząc do oceny merytorycznej dysertacji pragnę wskazać uwagi krytyczne mają na celu zmobilizowanie Doktorantki do dalszego rozwoju. Stanowią one podstawę do dyskusji podczas publicznej obrony, a przede wszystkim korzystania z nich w przyszłej pracy zawodowej.

Tytuł pracy odpowiada treści zawartej na dalszych kartach dysertacji.

Streszczenie w języku polskim (zamieszczone na końcu pracy) jest treściowo zgodne z zagadnieniami poruszonymi w treści pracy. Układ klasyczny o dość znacznym poziomie ogólności, jak chodzi o metodykę, główne wyniki oraz ogólny wniosek. Przed publikacją należy odpowiedzieć sobie na pytanie: „Co konkretnie chcę pokazać, co wykonano, i co jest głównym wynikiem moich badań?”.

Wstęp został podzielony na dwie główne części oraz na podrozdziały.

W pierwszym scharakteryzowano piłkę siatkową jako dyscyplinę sportu, co pozwala na zarysowanie specyfiki gry oraz jej wymagań startowych. Ponadto, wykorzystano liczne publikacje pozwalające na wnikliwą analizę poruszanych kwestii w pracy. W tej części Autorka bardzo wyczerpująco przedstawiła główne zagadnienia przygotowując dobre podłoże do analizy wyników oraz dyskusji.

Z uwag krytycznych, których wykazanie jest obowiązkiem recenzenta, należy wskazać na elementy nieco utrudniające zapoznawanie się z treścią w postaci np. występujące skróty myślowe

oraz brak niektórych pozycji cytowanego piśmiennictwa w spisie publikacji. Powinno to być przeredagowane i poprawione przed oddaniem pracy do druku.

Dla przykładu strona 4, akapit 2, wers 3-4 od góry: „... ustalania szczegółowych kroków i harmonogramów,...” – czego? Generalnie, można się domyślać, jednak z konieczności jasnej konceptualizacji przekazywanych treści powinno się dodawać takie szczegóły i wykorzystywać pełne zdanie. I dalej wers 6: „... wytwarza zmianę w sportowcach (pracownikach)...” – można by się pokusić o uściślenie w jakich obszarach (?) i czy ów jest fabryką coś wytwarzającą?, co prawda jest to po części zasadne ponieważ już Fidelus rozpatrywał czynności sportowców w kategoriach pracy użytecznej, jednak precyzja przekazu powinna dominować i współcześnie, stąd apel o dbałość o słowo mówione i pisane. Strona 5 wers 1-2 od góry: „... trochę pobłażliwie ...” – co to oznacza, i w odniesieniu do jakich kryteriów? - jest to „*potoczna*” występująca często w języku codziennym, jednak niewiele opisuje w języku naukowym. Itp.

Ważne jest odwoływanie się do własnych doświadczeń, jednak byłoby właściwe, aby Doktorantka podawała nieco więcej konkretnych stwierdzeń, co wzmocniłoby podążanie za tokiem rozumowania. **Istotnym elementem tej części pracy jest przedstawione główne zamierzenie badań.** To zdanie w istotny sposób pokazuje kierunek podjętych prac badawczych oraz pozwala na zbudowanie koncentracji na przedstawionych na dalszych stronach treściach.

Rozdział 1. Charakterystyka dyscypliny

Wprowadza w podstawowe zagadnienia rywalizacji w piłce siatkowej; nakreśla specyfikę obciążenia startowego, co jest podstawą do szczegółowych rozważań dotyczących podejmowanej rywalizacji; oraz odnosi się do opisu rywalizacji ze szczególnym uwzględnieniem roli pozycji gry i założeń taktycznych.

Z uwag krytycznych należy wspomnieć dynamicznie zmieniającą się formułę zapisów piśmiennictwa. Przeważnie nie ma potrzeby podawania inicjałów, chyba że występuje kilkoro autorów o tym samym nazwisku. Brakuje w spisie kilku pozycji piśmiennictwa np. Grządziel i wsp. 2012; czy Carron 1933 – choć w przypadku Carron’a zapewne wystąpił błąd literowy. W przygotowaniu pracy do publikacji należy dokładniej sprawdzić zapisy. Jako uwagę do dalszych części pracy oraz z racji, że nie jest to recenzja wydawnicza, proszę o dokładne sprawdzenie piśmiennictwa w całej pracy podczas przygotowania do druku.

Rozdział 2. Kierowanie procesem treningowym w piłce siatkowej z uwzględnieniem relacji trener-zawodnik

Jest to ważny rozdział pokazujący naukowe podłoże podejmowanej problematyki dysertacji. Odnosi się ona do założeń prakseologiczno-systemowej teorii treningu sportowego skierowanego w szczególności sposób na usprawnienie procesu treningowego w zespołowych grach sportowych. W tym systemie jako jeden z kluczowych elementów wymienia się właśnie układ trener – zawodnik, który dzięki informacji zwrotnej zmierza do optymalizacji obciążeń treningowo-startowych. Autorka poddała analizie szeroki zbiór piśmiennictwa, aby pokazać na tym tle jak istotne są wykorzystywane sposoby komunikacji werbalnej w praktyce treningowej. Jest to w moim przekonaniu szczególnie dobrze przygotowany rozdział w omawianej pracy.

Z uwag krytycznych, należy wspomnieć o niekonsekwencji w zapisie cytowanych prac, zdążających się nadal skrótach myślowych i zawirowaniach stylistycznych, które powinny być dopracowane przed oddaniem pracy do publikacji. Przytaczanie szczegółowych uchybień tego typu wydaje się niewiele wnoszące do całości oceny, tak więc je pominię, a jak zajdzie potrzeba chętnie prześlę zaznaczone fragmenty w tekście przekazanym do oceny.

Ta część powinna się według tradycyjnego układu prac badawczych kończyć celem, pytaniami i ewentualnymi hipotezami. Jednak według zamysłu Autorki te elementy znalazły swoje miejsce w kolejnym rozdziale, co nie jest błędem.

Rozdział 3 Metodologia pracy własnej

To szczególne miejsce każdej pracy badawczej. Powinno stanowić element, który jest specyficzną „instrukcją obsługi”, która ma posłużyć osobą zapoznającym się z treścią do: 1) zrozumienia toku postępowania badawczego; 2) wiedzy o podmiocie i przedmiocie badań; 3) możliwości zorganizowania badań porównawczych; 4) uzyskania informacji dotyczących narzędzi analizy danych i ich interpretacji. Pisz się tą część w przejrzysty sposób i ułatwiający zapoznanie się z metodologią.

Zapoznając się z tą częścią pracy należy stwierdzić, że odszukanie najważniejszych informacji nie jest prostym zadaniem, ponieważ bardzo szerokie uzasadnienie metodologicznych podstaw wprowadza chaos informacyjny. W przyszłości proponuję przyjąć zasadę, aby informacje metodologiczne znać i się nimi posługiwać, a w tekście pisanym skupiać się na tym co odnosi się konkretnej pracy. Podawać źródła / cytowania odnoszące się do wykorzystanych testów oraz ich poziom rzetelności, danych referencyjnych, kwestionariuszy, itp., a teoretyczne elementy pominąć. Ułatwi to zrozumienie co i w jaki sposób zostało wykonane i przedstawione.

Jako poważną uwagę krytyczną wskazać muszę brak opisu narzędzi analizy wyników, które powinny się znaleźć pod koniec tej części pracy. Utrudnia to zapoznanie się z częścią Wyniki badań i ich analiza. Możemy się jedynie domyślać i odczytywać zapoznając się kolejnymi analizami. To jednak za mało, ponieważ bez wskazania i uzasadnienia nie można jednoznacznie stwierdzić czy dane postępowanie analityczne było poprawne i w odniesieniu do jakich kryteriów zostało przyjęte. Powinno to być przeredagowane, dodane i poprawione w trakcie przygotowania pracy do druku.

Podczas obrony oczekuję szczegółowego odniesienia się do tej kwestii, uzasadnienia doboru narzędzi analitycznych i przedstawienia kryteriów stanowiących podstawy przedstawionych analiz. Uznaję tą część pracy za słabą.

Rozdział 4 Wyniki badań

Został podzielony na dwie części odnoszące się do analizy wyników zebranych wśród trenerów oraz zawodników. Jest to najobszerniejsza część pracy zakończona szerokim podsumowaniem, które nie zostało nazwane ani ponumerowane jako podrozdział. Ma to swoistą wartość zebrania najważniejszych odkryć pracy.

Ocenę tej części pracy, pomimo, że została ona przygotowana względnie poprawnie utrudnia brak znajomości założeń analitycznych pracy, które powinny zostać zaprezentowane pod koniec rozdziału 3.

Dla przykładu stosuje się charakterystykę opisową wyników przedstawionych w tabelach w odniesieniu do poszczególnych pytań ankietowych oraz wariantów ich odpowiedzi. Przyjęto omówienie na podstawie mediany, co wydaje się zasadne z racji, **najprawdopodobniej,** występującego braku rozkładu normalnego wyników. Nie zastosowano jednak innych bardziej wnikliwych analiz, co mogłoby pokazać interesujące siły związków pomiędzy odpowiedziami, czy innymi kryteriami podziału (np. χ^2 , czy testów siły związku / równoważności (Equivalence Testing, lub inne dobrane do celu analizy i poszukiwania odpowiedzi na postawione pytania badawcze). Oczywiście, w zamyśle Autora leży dobór stosownych narzędzi, jednak z uwagi na stale zwiększające się możliwości analityczne warto jest poszukać czegoś więcej – szczególnie w pracach kwalifikacyjnych. Proszę zatem o uzasadnienie doboru narzędzi oraz przedstawienie możliwości alternatywnego poszerzenia zestawu testów statystycznych z myślą o wykorzystaniu takowych

w przyszłości. Ponadto, należy zmienić na bardziej czytelne podpisy tabel ponieważ niewiele mówi samo stwierdzenie np. „Odpowiedzi trenerów na pytanie ...” – co było treścią pytania i pod jakim kątem, co było poddawane analizie, co oznaczają wyróżnienia kolorem zielonym? – to powinno się znaleźć w opisie. Tytuł tabeli powinien sam mówić o zawartości bez poszukiwania w treści lub w innych częściach tabeli – powinny być one „samodzielne”, choć osadzone w opisie.

W przedstawionych analizach, można znaleźć interesujące odpowiedzi poczynione przez respondentów w formie cytatów. Wnosi to wiele ważnych informacji szczegółowych o poziomie wiedzy, podejścia oraz warsztatu trenerskiego. Jest to bogactwo, które przez badacza może i powinno być wykorzystane w przyszłej pracy naukowo-badawczej, a przede wszystkim dydaktycznej realizowanej na rzecz opisywanego środowiska oraz studentów.

W kolejnym podrozdziale 4.2. - dotyczącym analizy wyników uzyskanych we współpracy z zawodnikami, w pierwszym akapicie dowiadujemy się kilku informacji odnośnie zastosowanych analiz statystycznych. Cieszy ten fakt, choć powinno być to pokazane w rozdziale Materiał i metoda, a tu co najwyżej wspomniane lub przypomniane najważniejsze założenia analityczne. Sprawa wymaga doprecyzowania w przeszłości oraz podczas obrony.

Zastosowana wizualizacja wyników w postaci rycin daje bardziej przejrzysty obraz wyników z podziałem na płeć zawodników. Tytuły rycin podobnie jak tabel nic nie mówią o zaprezentowanej treści, powinno to być poprawione. Zastosowanie podpisów „Szczyrk” vs. „Spała” wprowadza zamieszanie, ponieważ do tej pory prezentowana była płeć. Powstaje zatem pytanie: „czy oceniane są miejsca treningowe i ich skuteczność, czy też odnosi się to porównanie do płci biologicznej, jako zmiennej stanowiącej kryterium podziału? To powinno zostać ujednoczone.

Opis wyników zaprezentowanych na rycinach względnie poprawny. Choć czasem zaskakują stwierdzenia, jak np. „Niestety, nie udało się wykazać, że obserwowana różnica jest istotna statystycznie ($p=0,068$)” (s. 59 – ryc. 7) - jak to powinno być rozumiane? Nauka dąży do posługiwania się narzędziami pozwalającymi na weryfikację lub falsyfikację założonych hipotez (które są czymś innym niż hipotezy badawcze wzmacniające cel i pytania badawcze) o istniejących podobieństwach lub różnicach. Wyżej w nauce, jak wskazują metodolodzy ocenia się falsyfikację, która burzy do tej pory przyjęte przekonanie. Ponadto, można dyskutować nad wartościami „p” kiedy uznaje się za statystycznie istotne lub nie istotne. Hopkins, dla przykładu, pozostawia to decyzji badacza. W pracy zastosowano klasyczną granicę 0.05, co jest w pełni zgodne z szeroko stosowaną metodologią. Jednak może zainteresować fakt występowania tzw. tendencji do istotności, która zakłada możliwość wystąpienia błędów statystycznych typu II, odnoszących się do m.in. mniej licznej populacji. Warto zatem zastanowić się nad tym i poszukać przyczyn takiego wyniku, a nie skupiać się „automatycznie” na skutkach czyli uzyskanych wynikach, do czego zachęcam.

Kolejnym elementem utrudniającym zapoznanie się z rycinami jest brak legendy stosowanych wariantów odpowiedzi pod ryciną lub jasnych przekierowań do konkretnego punktu ankiety na konkretnej stronie aneksu. Takie ułatwienie to prowadzenie za „rękę” czytającego, który czasem przy mniejszej wprawie w prowadzeniu analiz tego typu może się czuć zagubiony lub wyciągać niepoprawne wnioski. Proszę się nad tym zastanowić aby ulepszyć ten obszar w przyszłości.

W odróżnieniu od analiz wyników trenerskich, na wykresach pudełkowych wybrano opcję pokazania wartości średniej oraz SD. Jest to oczywiście w pełni uzasadnione i poprawne, jednak pozostaje pytanie kluczowe o rozkład wyników czyli uzasadnienie stosowania takiego rozwiązania. Zastosowana wizualizacja wyników surowych w interesujący sposób pokazuje zmienność wyników. Można by się również w takim przypadku posłużyć wartościami *Mody*, co pozwoli na sprawdzenie, częstotliwości występowania danych wariantów odpowiedzi wzmacniając analizę wyników i ich interpretację. Do przemyślenia.

Pojawiają się również ciekawe stwierdzenia, np.:

- s. 68, akapit 1: „*Płeć nie ma istotnego znaczenia również w liczbie stosowanych komunikatów...*” – zapewne wchodzi o statystycznie istotne znaczenie i ta uwaga odnosi się wyłącznie do badanej populacji i nie można takim stwierdzeniem uogólniać na wszystkich przedstawicieli obojga płci. Jest to kolejny skrót myślowy, a ta uwaga ma pomóc Doktorantce panować nad konkretnym przekazem i odpowiedzialnością za słowo mówione a szczególnie pisane.
- s. 77, opis pytania 10.: „... *Obserwacja jest istotna statystycznie, co wskazuje na jej nieprzypadkowy charakter.*” – jak to właściwie zrozumieć?, co jest nieprzypadkowe?, a co do przypadkowości należy?
- s. 78, ostatni akapit: „... *Niestety, obserwacja nie jest istotna statystycznie?*” – jest to klasyczne wartościowanie, którego powinno się unikać w pracy badawczej i trzymając obiektywnych faktów stwierdzać jak się układają wyniki analizy. Zatem dlaczego „niestety”? A może tak być powinno? Gdyż jak mawia starochińska przysłowia: „*któż to wie, co jest dla nas dobre, a co złe?*”. Warto to przemyśleć i stosować odpowiedzialnie w odniesieniu do przyjętych wyjściowych zmiennych kryterialnych.

Na stronie 91 zaprezentowano niewyróżnione i nieopisane podsumowanie, które jest bardzo cennym zbiorem uzyskanych wyników. W mojej opinii wnosi to wiele informacji, które zasługują na wyróżnienie stosowym podpunktem. Tą część czyta się dobrze i odnosi się uzasadnione wrażenie, że Autorka pisząc te słowa ze zrozumieniem ma wizję jak badany problem opisać i zestawić z analizowaną rzeczywistością. Pojawiają się i tu skróty myślowe, które powinny być dopracowane. Na stronie 95 i 96 zostaje pokazanych 20 najważniejszych konkluzji wynikających z badań. Można odnieść wrażenie, że jest jakby powtórzenie przytoczonych wcześniej analiz i uogólnienia, jednak pozwala to właściwie uporządkować przedstawione treści w logiczną całość.

Rozdział 5 Dyskusja

Została przygotowana w klasycznej konwencji dyskusji z innymi autorami. Tekst czyta się dobrze, a dobrane źródła są w pełni uzasadnione. Główne uwagi krytyczne, podobnie jak w poprzednich częściach odnoszą się głównie do formy przyjętego stylu wypowiedzi czy zastosowanych uproszczeń tekstu, pozostawiające w domyśle kompletność wypowiedzi. Na etapie prac redakcyjnych przygotowujących dysertację do druku należy nad tym wnikliwie zapanować. W przyszłości zachęcam do połączenia „nieformalnego” podsumowania wyników (strony 91-97) z Dyskusją co pozwoli na unikanie powtórzeń oraz zwiększy przejrzystość przekazu.

Rozdział 6 Podsumowanie i wnioski

Autorka przedstawia w tej części główne wnioski jako odpowiedzi na cele poznawcze i praktyczne, ponadto formułuje „dyrektywy” praktyczne dla trenerów.

Przedstawiona treść jest zgodna z przyjętymi założeniami. Proponuję zamienić słowo „dyrektywy” na bardziej polskie słowa jak: zalecenia praktyczne, wskazania aplikacyjne, ponieważ z językowego punktu widzenia jest ono niewłaściwie zastosowane. W konceptualizacji tego słowa spotykamy informacje o regulacjach prawnych (przeważnie związanych z dyrektywami Unii Europejskiej – znanych jako „regulacje prawne UE obowiązkowe do wdrożenia przez wszystkich członków UE,...”), czy „normie postępowania”, itp. Należy również pamiętać, że aby coś mogło stać się normą czy dyrektywą musi spełnić inne i to dużo większe wymagania formalne, a przede wszystkim dotyczyć szerszej populacji badanych, niż przedstawiony w pracy Podmiot. Proszę to przemyśleć i zwracać uwagę na głębsze niż potoczne znaczenie słów, często nadużywanych w codziennym języku.

Piśmiennictwo

Spis piśmiennictwa liczy 175 pozycji (w tym 97 - polskie; 77 - anglojęzyczne; 2 - inne) oraz spis źródeł internetowych zawiera 8 wskazań. Większość wykorzystanych w pracy publikacji ukazała się po roku 2000, choć pojawiają się również nieco starsze materiały, poprawnie wpisując się w prezentowane kwestie. Dobór i wykorzystanie przedstawionego piśmiennictwa uważam za trafny i wskazujący na właściwy kierunek poszukiwań Autorki oraz umiejętne wykorzystanie informacji w nich zawartych. Ważnym elementem jest umiejętne cofnięcie się do nieco starszych materiałów źródłowych oraz wykorzystanie polskiego piśmiennictwa przedmiotu, które ma niebagatelne znaczenie w rozwoju nauki polskiej o znaczeniu światowym. Podkreślam ten fakt, ponieważ często „młodzi naukowcy” cytując same zagraniczne publikacje nie znają prac ani kontekstu rodzimych dokonań, z czym trudno się zgodzić.

Z uwag dotyczących tej części pracy proszę przed oddaniem pracy do druku sprawdzić czy wszystkie prace są uwzględnione w spisie publikacji i w tekście, jest kilka pominięć. W związku z tym, że nie jest to recenzja wydawnicza pozwolę sobie pominąć szczegóły pozostawiając Autorce możliwość przeprowadzenia szczegółowego poszukiwania.

Pracę kończy spis tabel, rycin oraz aneks zawierający wzór ankiety dla zawodników. Uwagi na temat powyższych przedstawiłem w innych częściach recenzji.

Dokonując oceny pracy pod względem merytorycznym, stwierdzam, że pomimo wskazanych uwag krytycznych, dysertację oceniam pozytywnie.

Podsumowując, przedstawione powyżej uwagi krytyczne mogą budzić wątpliwości oraz stanowić przyczynek do dyskusji, i właśnie w tym celu powstały. **Całość dysertacji oceniam pozytywnie jako opracowanie naukowe na dobrym i dojrzałym poziomie, wnoszące do obszaru nauki, w którym powstało nowe wartości poznawcze.** Największe wątpliwości budzą brak opisu metod analizy statystycznej, a przez to mniej jasny opis analizy wyników. To jednak jest wyzwanie, które powinna Doktorantka podjąć podczas obrony i w dalszej pracy aby rozwiązać wszelkie wątpliwości. Stosuję zasadę, że nie powinno się z góry przekreślać pracy przez występujące niedoskonałości, ale poprzez daną szansę podczas obrony, w rzeczywisty sposób ocenić jej realną wartość. Ocenę zawsze można dostosować. Z drugiej strony, Autorka dała się poznać jako praktyk, który z przedstawionych wyników będzie zapewne potrafił czerpać i uzyskiwać **istotne zastosowanie w realnych sytuacjach, a każda wartość aplikacyjna pracy jest ważna do zauważenia i wdrożenia.** Jestem przekonany, że podczas obrony i dyskusji Doktorantka ustosunkuje się w sposób wyczerpujący do zasygnalizowanych uwag krytycznych broniąc swojego stanowiska wiedzą jaką nabyła w trakcie przygotowywania niniejszej pracy oraz że systematycznie będzie rozwijała swój potencjał, odnosząc się do uwag.

Oceniając całość rozprawy Pani mgr Agnieszki Gamskiej, pod względem formalnym i merytorycznym, pt.: "Wербalne środki oddziaływania trenera na zawodników w kierowaniu procesem treningowym w piłce siatkowej", stwierdzam, że jest ona pracą oryginalną oraz spełnia wymagania zawarte w Art. 179, ust. 1 Ustawy z dnia 03 lipca 2018r., Dz.U. z 2018r., poz. 1669, w związku z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018r w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz postępowaniu o nadanie tytułu profesora, Dz.U. z 2018r., poz. 261, stawiane rozprawom na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o kulturze fizycznej, i wnoszę do Rady Kolegium Naukowego Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

prof. AWF dr hab. Jan M. Konarski

